
Vermoeide Helden

**Emotion-Focused Therapie met
overlevers van seksueel misbruik**

Kurt Renders
Esper 2015

Inleiding

- Een korte inleiding in EFT
 - Inspiratiebronnen voor mijn werk met vermoeide helden
 - De vier behandelfasen van de Emotion-Focused-Trauma-Therapie
 - Evidence-based?
 - Afronding
-

Emotion-Focused Therapie

- aka Proces-Experiëntiele psychotherapie
 - Bekende namen: Leslie Greenberg, Laura Rice, Robert Elliott, Jeanne Watson, Rhonda Goldman, Paivio & Pascual-Leone
 - Integreert:
 - Cliëntgericht-experientiële therapie
 - Empathie, Echtheid & Aanvaarding (Rogers)
 - Experiëntiële therapie (Gendlin)
 - Existentiële therapie (Yalom)
 - Interactionele of interpersoonlijke therapie
 - Gestalt therapie (Perls)
 - Emotietheorie
-

Basis van EFT

- ❑ Focus op emotie als organiserend principe en sleutel tot transformatie
- ❑ Hoge mate van relationele aanwezigheid en verzorgen van **therapeutische band**, hoge mate van **empathische afstemming**
- ❑ Hoge mate van **collaboratie** tss T & C en afstemming rond doelen & taken in therapie
- ❑ Hoge mate van **proces differentiatie**: differentiële empathie, specifieke markers & taken, gericht op exploreren, actief evoceren en transformeren van emoties.
- ❑ Experientieel herkaderen van cliëntproblematiek volgens emotietheorie: **case formulation**
- ❑ **Evidence-based**

“changing emotion with emotion”

Emoties zijn fundamenteel adaptief

1. We construeren onze realiteit voornamelijk op basis van emotie
2. Emoties zijn een bron van idiosyncratische informatie, ze wijzen ons op wat belangrijk is voor ons.
3. Emoties helpen ons te overleven, ze triggeren efficiënte, automatische reflexen in belangrijke situaties.
4. Emoties geven ons een gevoel van identiteit, ze integreren onze ervaringen, geven ze betekenis en persoonlijke waarde
5. Emotie bereidt ons voor op actie: emoties genereren wensen/behoefte, en deze zetten aan tot actie

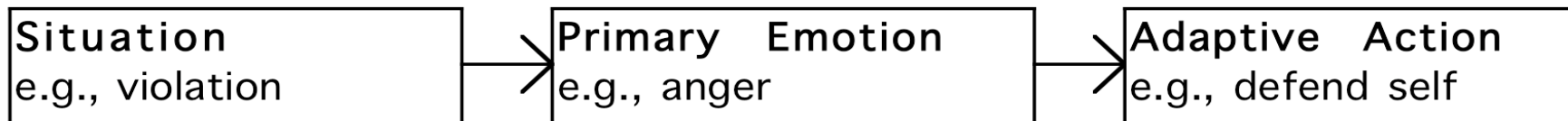
“Every feeling has a need, every need has a direction for action”

3 problemen bij emotie processing

1. Soms staan we **te dicht of te ver** van onze emoties: emotion regulation
 2. Soms komen we vast te zitten in een emotie omdat we een **belangrijk element** van de beleving missen: emotion schemes
 5. De belangrijkste emotie wordt soms **gemaskeerd** door meer opvallende emoties: emotion response types
-

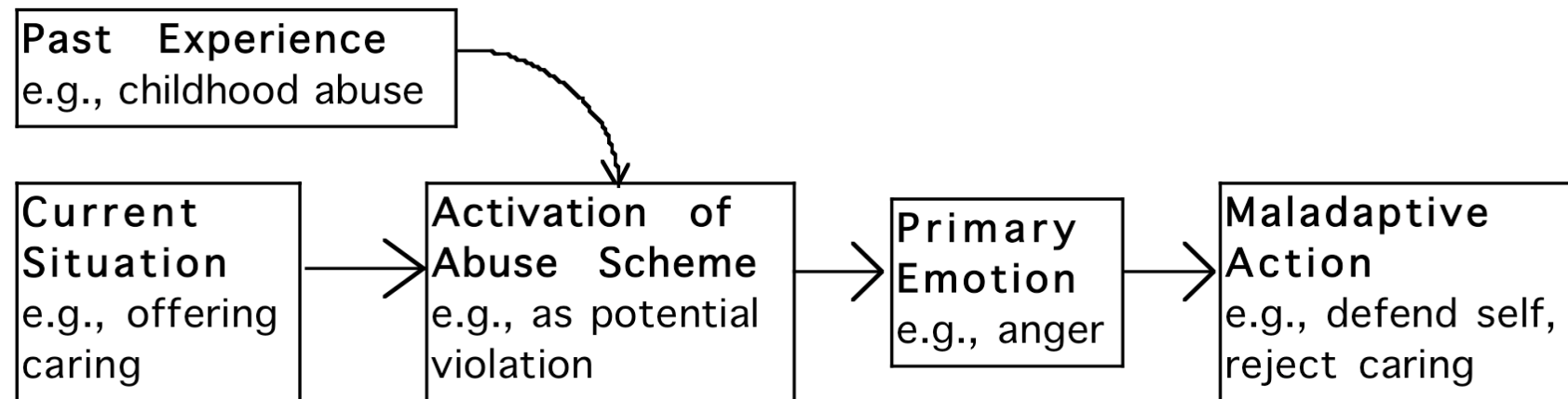
Verschillende types van emoties

1. Primair adaptieve emotie: niet aangeleerde, directe respons op een situatie

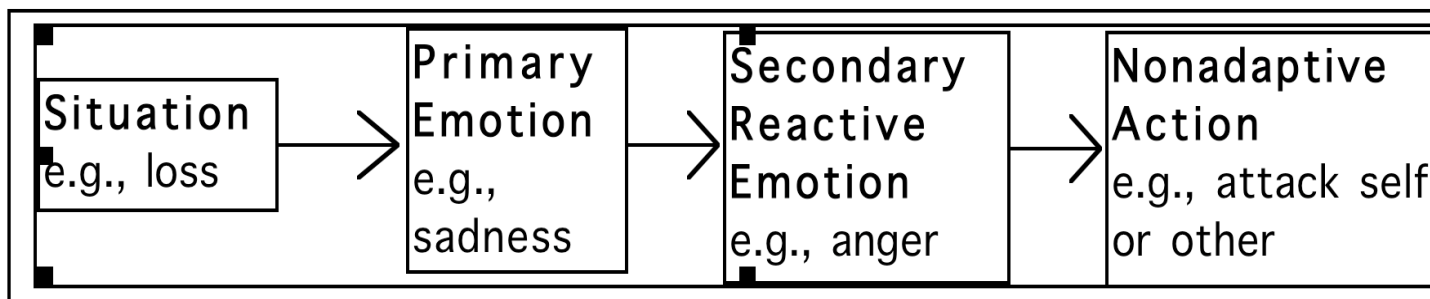
Verschillende types van emoties

2. Primair maladaptieve emotie: aangeleerde, direct respons op een situatie: SOS

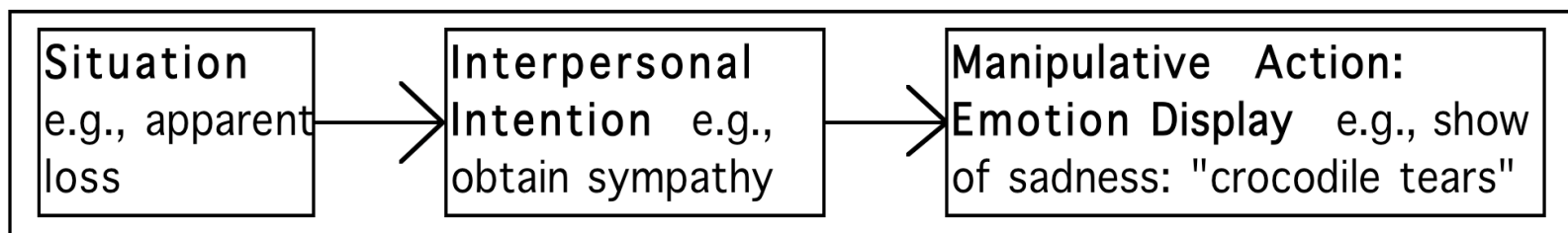
Verskillende types van emoties

3. Secundaire reactieve emotie: de primaire emoties wordt verborgen onder een secundaire emotie, een emotie over een emotie

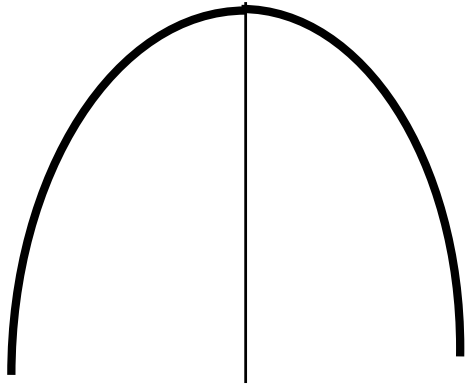

Verschillende types van emoties

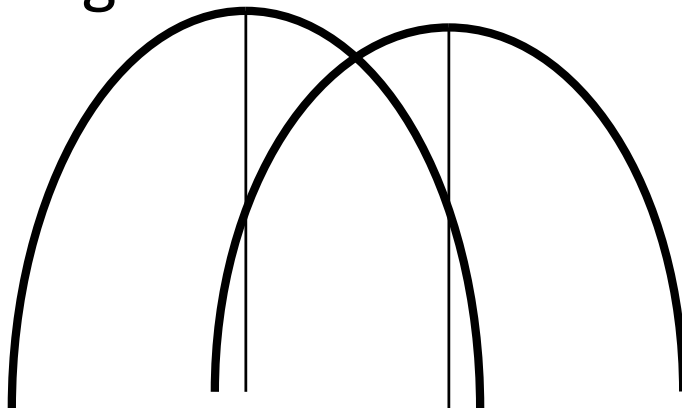
4. Instrumentele emotie: een emotie die wordt voorgewend omwille van het bedoelde effect, onafhankelijk van de echte emotie

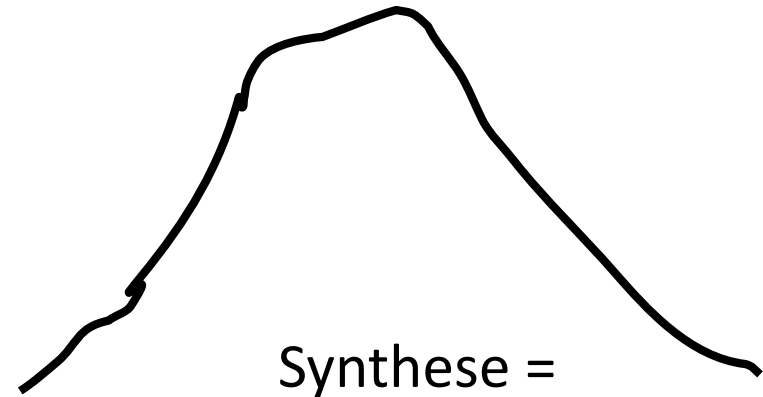
Transformeren van Emotie

1. Adaptieve Emoties: laten vervolledigen

=

Synthese =

2. Changing Emotion with Emotion

Nieuwe her-innering

13 Markers & Taken

■ Empathy-based tasks

1. Probleem-relevante ervaring	→ Empathic exploration
2. Hoge Kwetsbaarheid	→ Empathic affirmation

■ Relational tasks

3. Begin van therapie	→ Alliance formation
4. Vermijding of confrontatie	→ Alliance dialogue

■ Experiencing tasks

5. Attentional focus difficulty	→ Clearing a space
6. Unclear feeling	→ Experiential Focusing
7. Difficulty expressing feelings	→ Allowing & expressing emotion

■ Reprocessing tasks

8. Narrative marker	→ Trauma retelling
9. Meaning protest	→ Meaning work
10. Problematic reaction point	→ Systematic evocative unfolding

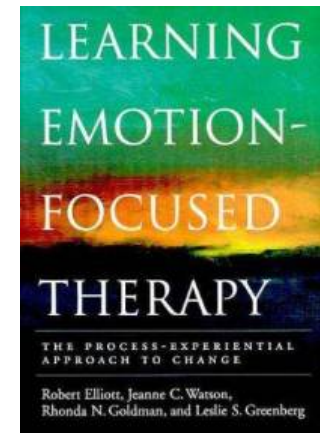
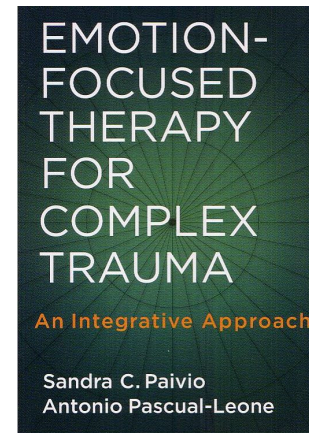
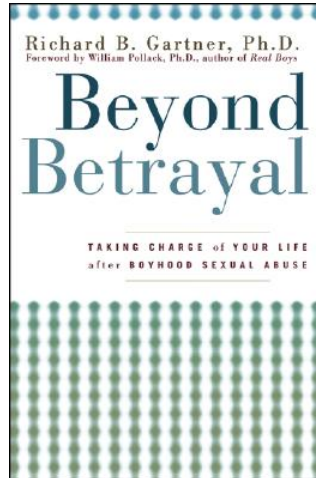
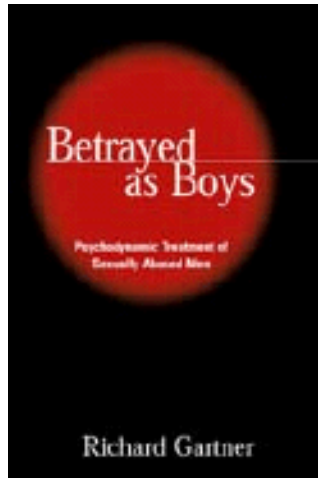
■ Enactment tasks

11. Conflict split	→ Two Chair Work
12. Unfinished Business	→ Empty Chair Work
13. Stuck, collapsed self	→ Compassionate Self-soothing
-

Vermoeide helden

De mosterd

Jacob 'de wraakzuchtige superman'

capedwonder.com

Jacob 'de wraakzuchtige superman'

- 26 jaar
 - Seksueel misbruikt door een oom op zijn 9^{de}
 - Superman geworden: voor iedereen in de bres
 - Zint op wraak
-

Thomas ‘De wantrouwende soldaat’

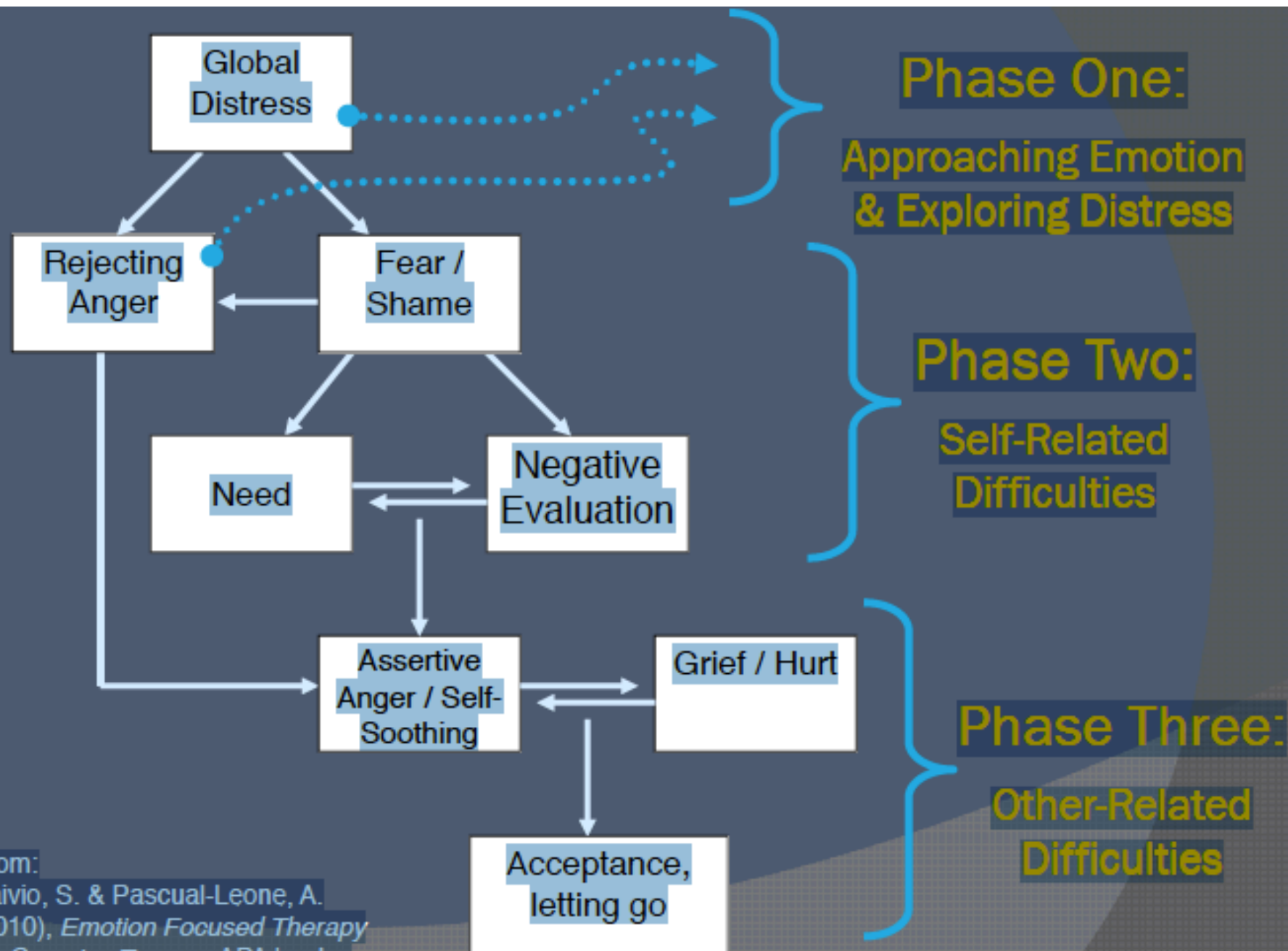

Thomas 'De wantrouwende soldaat'

- 27 jaar
 - Zware depressieve periodes
 - Agressieve uitbarstingen
 - Seksueel misbruikt door zijn grootvader, van zijn 4de tot zijn 12de evenals zijn 3 broers
-

De vier fasen van EFTT

- Fase 1: de opbouw van een goede werkalliantie
 - Fase 2: het werken met moeilijkheden gerelateerd aan het zelf (angst en schaamte)
 - Fase 3: het werken met moeilijkheden gerelateerd aan anderen (trauma en hechting, kwaadheid en verdriet)
 - Fase 4: de afscheidsfase
-

From:
Paivio, S. & Pascual-Leone, A.
(2010), *Emotion Focused Therapy*

Fase 1: De opbouw van een goede werkrelatie

■ Inhoudelijke thema's:

□ Het werken aan een veilige hechtingsrelatie

- Een soort van 'reparenting': de cliënt wordt geholpen om de capaciteit terug te vinden voor interpersoonlijke verbinding
- Emotioneel corrigerend

□ Overeenstemming over doelen en taken

- Akkoord dat er een verband bestaat tussen huidige moeilijkheden en het trauma
 - Het herbeleven van de traumaherinneringen en traumagevoelens
 - 'Als je iets achter je wil laten, moet je er eerst naar toe gaan'
-

Fase 1: De opbouw van een goede werkrelatie

□ Focus op het trauma:

- Een eerste keer het traumaverhaal vertellen
- Meer de nadruk op interpersoonlijke steun, aanvaarding en empathie voor de pijn dan op het desensitiserend effect van het vertellen.

□ Het werken met emoties en emotieregulatie

- Het beluisteren, benoemen en valideren van emoties
 - Soms expliciet aanleren hoe emoties te reguleren
 - Vooral onderregulatie roept secundaire angst op:
 - Schaamte/angst om door mij beoordeeld te worden
 - Angst voor pijnlijke emoties en de impact ervan
 - Faalangst dat de therapie niet zal werken
 - Angst om voor mogelijke akelige herinneringen
-

Fase 1: De opbouw van een goede werkrelatie

■ Interventieprincipes:

□ Empathie

- Bouwstenen van de werkalliantie
- Emotieregulatie

□ Validatie

- Communiceren dat de reacties van de cliënt begrijpelijk zijn gezien de situatie waarin ze voorkwamen
 - Andere mogelijk taken: trauma retelling en evocatief ontvouwen van problematische reacties (triggers)
-

Fase 1: De opbouw van een goede werkrelatie

■ Aandachtspunten:

- Een hechtingsrelatie opbouwen is moeilijk
 - Mogelijk te maken met de hechtingsgeschiedenis van de cliënt
 - Een te neutrale en afstandelijke houding is niet productief in het werken met overlevers
 - Te directief zijn
 - Seksueel trauma heeft meestal te maken met een gebrek aan interpersoonlijke controle. Procesdirectieven moeten dus steeds gegeven worden op een tentatieve manier!
-

Thomas De wantrouwende soldaat'

- Thomas: 'Ik heb een muur rond mij gebouwd en die muur staat er nog steeds. Ik ben er zeker van dat dat te maken heeft met wat ik vroeger met mijn grootvader heb meegemaakt. Hij zegde eigenlijk ook dat ik er met niemand mocht over spreken, dus ja, toen ben ik die muur beginnen bouwen, denk ik'.
 - Kurt: 'Hoe is het om zo een muur rondom u heen te hebben?'
 - Thomas: 'Op zich voelt dat niet zo slecht. Bijvoorbeeld op mijn werk: veel van die gasten zijn gewoon niet te vertrouwen. Iedereen wilt elkaar gewoon de loef afsteken, een kloot aftrekken. Daar geldt het recht van de sterkste: ik heb die muur gewoon nodig dan.'
 - Kurt: 'Dus daar komt uw muur goed van pas. Hoe is dat in andere gebieden van uw leven?'
 - Thomas: 'Feitelijk staat die muur er overal, zelfs bij mijn vrouw en mijn vrienden. Alleen bij Kobe niet, als ik hem voor het eerst in mijn handen hield, leek het wel of die muur helemaal ineens wegsmolt. Hij mag wel bij mij binnenkomen. (tranen in zijn ogen) Amaai, ik krijg het hier zelfs moeilijk als ik dat vertel'.
-

Thomas 'De wantrouwende soldaat'

- Kurt: 'Hoe is dat om die ontroering hier nu zo gewaar te worden?'
 - Thomas: 'Lastig. Maar het is alweer weg, hoor.'
 - Kurt: 'Het mag er even zijn, maar dan doet ge iets met uzelf waardoor uw ontroering weer verdwijnt. Ik vroeg me zo af, Thomas, hoe die muur hier nu is tussen ons, nu ge dit allemaal vertelt. Ervaart ge die muur hier ook?'
 - Thomas: 'Ja en nee eigenlijk, ik weet dat dit uw werk is en dat ge mij waarschijnlijk geen kwaad zult doen, maar toch ben ik nog niet helemaal op mijn gemak. En soms denk ik dat gij dingen zegt omdat ge dat zo geleerd hebt op school. Of omdat ge denkt dat ge me dan ergens zou kunnen krijgen.'
 - Kurt: 'Alsof iets in u bang is dat ik niet echt ben in wat ik uitdruk en dat ik u subtiel in een bepaalde richting zou willen sturen, terwijl een ander stuk wel al meer vertrouwen heeft?'
-

Thomas 'De wantrouwende soldaat'

- Thomas: 'Ja, eigenlijk wel. Allee, dat is niks persoonlijks hoor, maar toch, ja, dat is het gevoel dat ik soms krijg.'
- Kurt: 'Alsof ge bang zijt dat uw vertrouwen hier opnieuw beschaamd zou worden?'
- Thomas: 'Ja, misschien wel. En zeker nadat ik die droom heb gehad.'
- Kurt: 'Die droom?'
- Thomas: 'Ja, het is wat gênant om te vertellen maar ik droomde dat gij in een rechtbank werd aangeklaagd voor seksueel misbruik. Sorry, dat ik dat hier zo zeg'
- Kurt: 'Amai, dat is nogal wat. Ik ben wel blij dat ge dat deelt met mij, Thomas, en ik kan me inbeelden dat die droom u een erg ongemakkelijk gevoel heeft gegeven. Misschien wilt ge wat stilstaan bij de betekenis van die droom?'

Fase 2: Het reduceren van angst en schaamte

■ Inhoudelijke thema's:

Fase 2 staat in het teken van het doen afnemen van moeilijkheden die gerelateerd zijn aan het zelf en die ervoor zorgen dat het trauma uit het verleden en de daarbij horende hechtingswonden niet kunnen worden verwerkt

□ Thema's rond angst en vermijding

- Kernelement van trauma is emotionele vermijding
 - Rationaliseren, 'verdoving', misbruik van alcohol of drugs en seksuele dwanghandelingen, dissociatie en soms automutilatie
 - Hypergevoeligheid en vermijding van alles wat aan het trauma herinnert: primair maladaptieve angst
-

Fase 2: Het reduceren van angst en schaamte

■ Inhoudelijke thema's:

□ Thema's rond schaamte en zelfbeschuldiging

- Schuld, schaamte en zelfbeschuldiging zijn manieren om de gevolgen van seksueel trauma te hanteren, soms introjecties van boodschappen van de dader, soms om toch enige vorm van meesterschap te hebben
 - Innerlijke criticus maakt handig gebruik van mythes over seksueel misbruik bij mannen:
 - Alleen zwakkelingen of watjes worden misbruikt
 - Vrouwen doen niet aan seksueel misbruik
 - Seksueel misbruik is altijd heel duidelijk
 - Indien het misbruik zonder geweld was, heb je het zelf gezocht
 - Als er seksuele opwindning was, was er geen misbruik
 - Seksueel misbruik maakt van jongens homo's
-

□ Vampier-mythe: Misbruikte mannen worden zelf dader

Fase 2: Het reduceren van angst en schaamte

■ Interventieprincipes:

□ Het reduceren van angst en vermijding:

- Extreme vormen van coping moeten eerst worden aangepakt (alcohol, drugs, seksverslaving)
- Twee-stoelendialoog voor zelfonderbreking
- Empathie
- Clearing a space

□ Het transformeren van schaamte en zelfbeschuldiging

- Empathie
 - Twee-stoelendialoog voor zelfkritiek
 - Psycho-educatie over seksueel misbruik bij mannen: de mythes
-

Fase 2: Het reduceren van angst en schaamte

- Aandachtspunten:

- Alliantiebreuken
 - Geen contact tussen verschillende delen van het zelf of weigering van 2-stoelendialoog
 - Moeite om herinneringen te herbeleven
 - Vaak omwille van schaamte, soms vraagt dit een kordate aanpak van de therapeut: het duidelijke benoemen en bevragen van seksuele handelingen tijdens het misbruik en er expliciet naar vragen
-

Thomas 'De wantrouwende soldaat'

- Thomas: 'Afgelopen zondag zijn we naar het verjaardagsfeestje van Sander moeten gaan. Ik ben daar innerlijk op een gegeven moment helemaal geflipt. Allee, ik heb dat natuurlijk niet getoond eh, maar ik begon mij daar te zweten, jongen, dat was niet schoon'
- Kurt: 'Alsof er daar iets heel oncomfortabel was?'
- Thomas: 'Ja, echt. Ik vind het zelf wat moeilijk om het hier nu zomaar op tafel te leggen.'
- Kurt: 'Neem rustig uw tijd. Het lijkt wel alsof het wil verteld worden?'
- Thomas: 'Ja, maar ik schaam mij wel, moet ik zeggen. Het gaat er eigenlijk over... Op een gegeven moment zegt mijn schoonzus tegen haar man: 'Oei, Peter, Sander heeft een vieze pamper en die moet verversd worden. Doe jij dat even?' Mijn schoonbroer zegt dan al lachend: 'Vraagt dat toch aan Thomas, die wordt binnenkort vader en dat moet hij dat toch ook leren'. Op dat moment breekt het zweet mij uit en ik heb er mij kunnen van af maken met het feit dat ik dat nooit zal doen, een pamper verversen, ook niet bij mijn eigen kinderen. Want dat ik niet tegen de stank kan.'

Thomas 'De wantrouwende soldaat'

- Kurt: 'Maar het lijkt dat dat niet de ware reden was, alsof er iets anders speelde?'
- Thomas: 'Ja (zucht). Ik ben bang om Sander aan te raken, zeker als dat kind daar in zijn blootje ligt. Ik denk dan: 'Stel U maar eens voor dat iemand die daar op dat feestje is, weet wat ik heb meegemaakt en die leggen de link en...'
- Kurt: 'Welke link denkt gij dat ze dan zouden leggen?'
- Thomas: 'Misschien dat ik ook andere bedoelingen heb?'
- Kurt: 'Dus, iets in u is bang dat anderen zouden denken dat omdat gij seksueel misbruikt zijt, dat gij zelf ook zou overgaan tot seksueel misbruik?'
- Thomas: 'Ja, dat is toch niet zo raar? Dat wordt toch zo gezegd door de mensen'
- Kurt: 'Dat wordt inderdaad vaak beweerd ja. Maar het lijkt alsof gij dat ook denkt?'
- Thomas: 'Is dat dan niet zo?'
- Kurt: 'Uw vraag verrast mij wat, Thomas, ik wist niet dat gij met die gedachte zat. Dus als ik het goed versta, vraagt gij u af of een man die seksueel misbruik heeft meegemaakt automatisch ook een dader wordt?'

Thomas 'De wantrouwende soldaat'

- Thomas: 'Euh, ja, daar komt het wel op neer, ja.'
- Kurt: 'Ik wil u wel iets vertellen van wat ik weet vanuit mijn ervaring met cliënten en wat ik in onderzoek heb gelezen. Wilt ge daar iets over horen?'
- Thomas: 'Ja, graag.'
- Kurt: 'Wel, wat ik weet uit onderzoek, is dat slechts 10 percent van de mannen die misbruik hebben meegemaakt zelf overgaan tot misbruik. En die mensen komen zelf meestal niet spontaan in therapie zoals jij dat doet. Dus dat wil zeggen dat statistisch gezien 9 op 10 mannen met een verleden van seksueel misbruik zelf géén dader worden. Hoe is dat voor u om dat te horen?'
- Thomas: (Denkt na) 'Voor een stuk geruststellend. Maar ik denk dan: tja, en als ik bij die 10 percent hoor'.
- Kurt: 'Alsof een stuk van u zegt: ge zult wel zien, jij zult één van die 10 percent zijn. Wat zegt dat stuk nog meer?'

Thomas De wantrouwende soldaat'

- Thomas: 'Het is wat beschamend om te zeggen, maar toen Sander een verse pampier gekregen had, werd hij door mijn schoonzus prompt in mijn armen geduwd. Daar zat ik dan met dat jongetje. Op dat moment is er iets in mij dat zegt: 'Pas nu maar op eh, kerel.' Alsof dat dat stuk mij dan zo in het oog houdt en vooral wil weten of ik geen gevoelens heb bij dat kindje'.
- Kurt: 'Geen gevoelens? Bedoelt ge dat dat stuk er dan erg voor waakt dat gij niet seksueel opgewonden wordt door de aanraking met dat jongetje?'
- Thomas: 'Ja, maar ik vind dit wel erg om te zeggen. Want ik zweer U, geen haar op mijn hoofd dat daar ooit zou aan denken of dat zou voelen. Maar toch is er iets dat als het ware steeds een alarmbel doet rinkelen als ik in de buurt kom van kinderen.'
- Kurt: 'Dat moet vreselijk zijn voor u. Niet alleen hebt ge dat misbruik meegemaakt en moet ge afrekenen met de gevolgen ervan. Maar het lijkt alsof ge ook nog eens moet afrekenen met de onterechte mythe dat mannelijke overlevers zelf daders worden. Ik moet zeggen dat me dat erg raakt'.

Thomas 'De wantrouwende at'

- Thomas: 'Welcome into my life'.
 - Kurt: 'En het lijkt ook zo alsof er twee stukken zijn in u: een stuk dat zegt: oppassen voor seksuele opwinding en een ander stuk dat zegt: geen haar op mijn hoofd dat daar aan denkt. Ik vroeg me af of we die twee stukken zo eens elk zijn stem zouden kunnen geven. Want het lijkt wat een innerlijk conflict te zijn in u'
 - Thomas: 'Hoe bedoelt ge?'
 - Kurt: 'Wel laat ons zeggen dat op deze stoel het stuk zit van u dat zegt: geen haar op mijn hoofd dat daar aan denkt. Maar op die stoel daar zit het stuk dat u waarschuwt. Ik zou die twee delen van u met elkaar eens willen laten spreken.'
 - Thomas: 'En dan moet ik zo tegen een lege stoel spreken, Kurt? Ik denk er niet aan. Ik ga mij hier niet belachelijk maken eh...'
 - Kurt: '(slik)'
-

Fase 3: Het verwerken van het trauma en de hechtingswonden.

■ Inhoudelijke thema's:

In fase 3 wordt gewerkt met het traumaverhaal en blijvende moeilijkheden met hechtingsfiguren:

- ❑ 'Unfinished business' naar de dader of daders van het misbruik
 - ❑ 'Unfinished business' naar de niet-beschermende of verwaarlozende anderen
 - ❑ Door het aanboren van adaptieve (en assertieve kwaadheid) en vaak samengaan of onderliggend adaptief verdriet.
-

Fase 3: Het verwerken van het trauma en de hechtingswonden.

■ Inhoudelijke thema's:

□ Resolutie langs de weg van kwaadheid:

- Primair maladaptieve kwaadheid wordt omgevormd naar een primair adaptieve kwaadheid die de behoefte aan zelfbescherming mobiliseert en zorgt dat de actietendens van grenzen trekken op de voorgrond komt.

□ Resolutie langs de weg van verdriet en rouwen:

- Na de expressie van kwaadheid komt verdriet: rouwarbeid
 - Het ten volle kunnen ervaren van het verlies ten gevolge van het trauma:
 - Verlies van stukken van zichzelf (onschuld, zorgeloze kindertijd, ongecompliceerde seksualiteitsbeleving, zelfvertrouwen)
 - Verlies van anderen (een vader, moeder, verzorgingsfiguur en de interne representatie daarvan)
-

Fase 3: Het verwerken van het trauma en de hechtingswonden.

■ Interventieprincipes:

- Empathie, focusing, presence
 - Imaginaire confrontatie via de lege stoel-methodiek
 - Of empathische exploratie indien IC niet geschikt is
 - Soms alternatieve taak: Meaning protest
-

Jacob 'de wraakzuchtige superman'

- Jacob: 'Soms zou ik gewoon naar hem willen toerijden om hem op zijn bakkes te slaan, maar dat zal je wel geen goed idee vinden zeker?'
 - Kurt: 'Alsof je hem zou willen confronteren met de pijn die hij jou heeft aangedaan en wraak zou willen nemen? Vind je het goed dat we vandaag proberen wat te werken met die gevoelens van kwaadheid?'
 - Jacob: 'Ja. Dat is goed. Ik kom hier niet voor mijn plezier, eh.'
 - Kurt: 'OK, dan. Laat ons eens iets proberen hier in de sessie. Zou je kunnen inbeelden dat je oom hier in deze stoel (stoel tegenover cliënt) zit?'
 - Jacob: 'Dus ik moet hem in gedachten voorstellen daar in die lege stoel?'
 - Kurt: 'Ja'
 - Jacob: 'OK, dat lukt wel'
 - Kurt: 'Staat de stoel op een goede afstand, moet hij dichterbij of verderaf?'
 - Jacob: 'Neen, hij staat wel goed eigenlijk'.
-

Jacob 'de wraakzuchtige superman'

- Kurt: 'Je ziet je oom daar nu zitten dus. Kan je eens kijken welke gelaatsuitdrukking hij heeft? Hoe kijkt hij naar jou?'
 - Jacob: 'Hij ziet er precies wat neutraal uit. Hij kijkt me aan vanuit een positie van: je kan me toch niks maken, ze zullen je niet geloven.'
 - Kurt: 'Wat roept dat op bij jou van binnen?'
 - Jacob: 'Ik merk dat er iets naar boven komt. Zo precies een vuurbal in mijn lijf. Echt heel kwaad'
 - Kurt: 'OK, heel kwaad, een vuurbal. Kan je hem eens vertellen wat je zo kwaad maakt'
 - Jacob: 'Dus, direct tegen hem eh?'
 - Kurt: 'Ja, probeer maar'
 - Jacob: (met verheven stem) 'Ik ben erg kwaad, woest eigenlijk. Je hebt een deel van mijn leven kapot gemaakt. En ook dat van mijn broer en mijn familie.'
-

Jacob 'de wraakzuchtige superman'

- Kurt: 'Vertel het hem maar wat je hem kwalijk neemt, wat heeft hij kapot gemaakt?'
 - Jacob: 'Je had het recht niet om dat te doen met mij. Je had het recht niet om als volwassen man je te vergrijpen aan mij en mij te laten doen wat je me hebt laten doen... Ik neem het je kwalijk dat je me bedreigd hebt. Je had echt het recht niet.'
 - Kurt: 'Je had het recht niet om...?'
 - Jacob: '... om mijn zorgeloos kindergevoel af te pakken. Dat had niet mogen gebeuren (stilte)'
 - Kurt: 'Wat heb je nodig van hem?'
 - Jacob: 'Euh, dat hij zich zou excuseren voor al het leed dat hij ons heeft berokkend. En ook dat hij geen nieuwe slachtoffers maakt. Een soort van garantie of zo'
 - Kurt: 'Zeg het hem maar'
-

Jacob 'de wraakzuchtige superman'

- Jacob: 'Ik wil oprechte excuses van jou. En de garantie dat je gestopt bent met kinderen misbruiken'
 - Kurt: 'Jacob, als je dit nu gezegd hebt tegen hem, hoe denk je dat hij zou reageren als hij dit zo hoort? Kan je proberen eens te kijken wat zijn reactie zou zijn?'
 - Jacob: 'Ik weet het niet goed. Hij kijkt me niet meer aan en hij is wel wat kleiner precies. Hij ziet er wat bang uit. Maar hij zegt toch ook iets van: zo erg was dat toch allemaal niet, je hebt er zelf toch ook van genoten'
 - Kurt: 'Hoe is dat om hem dat te horen zeggen?'
 - Jacob: 'Dat maakt me nog woester eigenlijk. Ik vind hem ziek, ik denk echt dat hij ziek is. Ik wil hem niet meer in mijn buurt.'
 - Kurt: 'Wat gebeurt er met jou van binnen nu?'
 - Jacob: 'Ik merk dat ik verdrietig word (tranen in zijn ogen) (dan met kwade stem), maar ik wil dat echt niet laten zien aan hem, hij heeft daar geen recht op.'
-

Jacob 'de wraakzuchtige superman'

- Kurt: 'Wat zou je willen doen?'
 - Jacob: 'Het is misschien een beetje raar, maar... ik zou hem buiten willen zetten. Weg uit deze kamer. Dit is mijn kamer, hij heeft hier niks te zoeken'
 - Kurt: 'Waar zou je hem willen zetten?'
 - Jacob: 'In de wachtzaal. Mag dat?'
 - Kurt: 'Absoluut'
 - (cliënt neemt de stoel en zet die in de wachtzaal, komt daarna terug de praktijkruimte binnen en gaat zitten)
 - Kurt: 'Hoe is het nu om dat te doen?'
 - Jacob: 'Goed eigenlijk. (tranen in zijn ogen). Hij zal het nooit kunnen begrijpen wat het voor mij heeft betekent. (weent)
 - Kurt: 'Er lijkt iets erg pijnlijks naar boven te komen nu, blijf maar wat bij die tranen... Kijk eens of je vanuit de tranen zou kunnen spreken'.
-

Jacob 'de wraakzuchtige superman'

- Jacob: 'Ja. Het is inderdaad erg pijnlijk. En ik wilde niet dat hij dat zag. Hij mag niet zien hoeveel pijn dat mij heeft gedaan. Hij zou er terug misbruik van maken. Ik wil me daarvoor beschermen (huilt)
- Kurt: 'Wat heeft je verdriet zo nodig nu?'
- Jacob: 'Gewoon zoals nu, er mogen zijn. Dat heeft nooit gemogen. Het is de eerste keer dat ik dat hier voel.'
- Kurt: 'Het is goed dat het nu naar boven komt. Het is welkom'
- Jacob: (lacht door zijn tranen heen): 'Ja, maar dat is wel een beetje raar hoor'.

Fase 4: Het beëindigen van de therapie.

■ Inhoudelijke thema's

□ Het vervolledigen van het resolutieproces:

- Er is duidelijke expressie geweest van een primair gevoel van kwaadheid en verdriet.
 - De cliënt ervaart het recht op behoeftes waaraan voeger niet tegemoet gekomen is.
 - De cliënt houdt de dader verantwoordelijk voor het misbruik en voelt zelf geen verantwoordelijkheid meer
 - De cliënt is autonoom, hij voelt geen behoefte meer aan wraak of vergelding of hoop dat de geïmagineerde andere zijn behoeftes alsnog zal invullen.
 - De cliënt staat meer in zijn kracht en vult zijn interpersoonlijke en existentiële behoeftes in langs zelf gevonden kanalen en bronnen.
-

Fase 4: Het beëindigen van de therapie.

- Inhoudelijke thema's
 - Het consolideren van de veranderingen
 - Een brug naar de toekomst
 - Afscheid nemen
-

Fase 4: Het beëindigen van de therapie.

- Interventieprincipes:

- Presence

- Een laatste Imaginaire Confrontatie (lege stoel)

Jacob 'de wraakzuchtige Superman'

Evidence base voor EFTT.

4 Randomised Controlled Trials: RCT's: 2 belangrijk voor deze lezing

- Paivio, S. C., & Nieuwenhuis, J. A. (2001). Efficacy of emotion-focused therapy for adult survivors of childhood abuse: A preliminary study. *Journal of Traumatic Stress*, 14, 115-134.
 - Paivio, S. C. , Jarry, J. L. , Chagigiorgis, H. , Hall, I. & Ralston, M. (2010). Efficacy of two versions of emotion-focused therapy for resolving child abuse trauma, *Psychotherapy Research*, 20: 3, 353 — 366.
-

Paivio, S. C., & Nieuwenhuis, J. A. (2001)

- 46 cliënten
 - 2 gerandomiseerde condities: 22 cliënten werden onmiddellijk gezien, 24 gingen op de wachtlijst en werden na een tijd gezien
 - Qua cliëntkarakteristieken geen verschillen tussen de twee groepen van cliënten, beiden voldeden aan de criteria voor complex trauma ten gevolge van kindermisbruik ((emotioneel, fysiek en/of seksueel)
 - In de onmiddellijke therapieconditie vielen in de loop van het onderzoek 3 cliënten uit, in de wachtlijstconditie 5
 - De onmiddellijk therapie-conditie kreeg gemiddeld 19 sessies gespreid over 28 weken, de wachttijd in de andere conditie bedroeg ongeveer 20 weken
 - De resultaten:
 - De onmiddellijk therapie-conditie boekte een statistisch en klinisch relevante vooruitgang
 - De resultaten beleven behouden na 9 maanden follow-up
 - De effect-grootte was vergelijkbaar met die van andere therapieën, met name die van cognitieve gedragstherapie
-

Paivio, S. C. , Jarry, J. L. , Chagigiorgis, H. , Hall, I. & Ralston, M. (2010)

- 45 cliënten
- 2 gerandomiseerde condities: EFTT-IC (n=20) en EFTT-EE (n=25), elk 16 tot 20 sessies
- Qua cliëntkarakteristieken geen verschillen tussen de twee groepen van cliënten, beiden voldeden aan de criteria voor complex trauma ten gevolge van kindermisbruik (emotioneel, fysiek en/of seksueel)
- De metingen gingen vooral over symptoomreductie, intra- en interpersoonlijke moeilijkheden en de resolutie (verwerking) van het misbruik
- Resultaten:
 - Een statistische en klinisch significante verbetering in beide condities
 - En dit zowel bij Post, maintenance and follow-up meting
 - Meer significante verandering in de EFT-IC conditie
 - Maar minder drop-out in de EFT-EE conditie (slechts 7 %) in vergelijking met 20 % in de EFT-IC- conditie (maar dat is dan weer vergelijkbaar met andere op exposure gebaseerde behandelingen)

Conclusie: Niet alleen reductie van PTSS symptomen, maar ook de 'hechtingswonden' waren geheeld en dat is wel uniek voor EFTT in vergelijking met andere therapieën!

Besluit

Left brain

I am the left brain.
I am a scientist. A mathematician.
I love the familiar. I categorize. I am accurate. Linear.
Analytical. Strategic. I am practical.
Always in control. A master of words and language.
Realistic. I calculate equations and play with numbers.
I am order. I am logic.
I know exactly who I am.

Right brain

I am the right brain.
I am creativity. A free spirit. I am passion.
Yearning. Sensuality. I am the sound of roaring laughter.
I am taste. The feeling of sand beneath bare feet.
I am movement. Vivid colors.
I am the urge to paint on an empty canvas.
I am boundless imagination. Art. Poetry. I sense. I feel.
I am everything I wanted to be.

Project Unbreakable

